

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**Всеукраїнська
науково-практична конференція**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ,
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ, ГЕОГРАФІЇ
ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ**

**27 травня 2024 року
м. Рівне, Україна**

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

*Всеукраїнська
науково-практична
конференція*

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ,
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ, ГЕОГРАФІЇ
ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ**

**27 травня 2024 року
м. Рівне, Україна**

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ,
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ, ГЕОГРАФІЇ
ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ»**

*27 травня 2024 року
м. Рівне, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова оргкомітету:

Дем'янчук Віталій Анатолійович – ректор Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»; доктор юридичних наук, професор. Академік ААПН, Академік Академії адміністративно-правових наук, член-кореспондент Академії економічних наук України.

Заступники голови оргкомітету:

Наталія Миколаївна Мединська – доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Наталія Миколаївна Лопачька – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії, теорії держави і права та філософії, завідувач кафедри історії, теорії держави і права та філософії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Оксана Володимирівна Яроменко – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії і туризму, начальник відділу з наукової діяльності та аспірантури Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Члени оргкомітету:

Володимир Васильович Трофимович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії імені проф. М. П. Ковальського Національного університету «Острозька академія»; Заслужений працівник освіти України.

Сергій Олександрович Пугач – доктор географічних наук, професор, професор кафедри економічної та соціальної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Віліна Анатоліївна Пересадько – доктор географічних наук, професор, декан факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського Національного університету імені В. Н. Каразіна.

Тетяна Володимирівна Тронько – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, релігієзнавства та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Андрій Іванович Левдер – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії, теорії держави і права та філософії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Андрій Степанович Романів – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії і туризму Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Володимир Іванович Старжець – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, теорії держави і права та філософії Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Ніна Ростиславівна Миронець – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри географії і туризму Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Олександр Володимирович Яковчук – кандидат географічних наук, доцент, декан факультету географії, історії та туризму Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

А43 Актуальні питання історії України, всесвітньої історії, географії та методик їх викладання : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, 27 травня 2024 року) / Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Рівне, 2024. 184 с.

УДК 94 (05)

© Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2024

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Економічна діяльність єврейської громади на Волині у XVIII ст. Алексіюк В. О.	9
«Свидригайлова війна» Джурик А. П.	13
Особливості суспільно-політичної думки і вектору незалежної України: передумови та їх становлення Курбанова О. В., Лопецька Н. М.	16
Нащадок козацького роду з Полтавщини Мазур С. С., Хомутовська І. І.	21
Етнічний та релігійний склад населення Острога у XVIII ст. Марискевич В. О.	26
Принципи, форми та методи розвідувальної діяльності Війська Запорозького Міхалко В. В.	30
Формування класу підприємців на території Правобережної України напередодні Першої світової війни Мурмила Н. І.	35
Нестор Іванович Махно – тактик ведення партизанської війни Філіппова О. В., Хомутовська І. І.	39
Конструктивна роль козацтва у становленні державної свідомості народу України Черевко О. В.	42

НАПРЯМ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Як сприйняло британське суспільство зміни політики Великої Британії щодо залежних територій на початку 30-х років ХХ ст.

Дністрянський Т. М.47

Роль Плану дій щодо членства в НАТО у процесі розширення на Схід

Кравцова І. С.50

НАПРЯМ 3. ПРОБЛЕМИ ВІЙНИ І МИРУ: ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Польсько-українська військова співпраця в ході повномасштабної російсько-української війни

Дроздов Д. І.53

Створення «Музею Миру» Степаном Якимовичем Дем'янчуком, як осередку виховання молоді та пропаганди ідеї миру

Левдер А. І.58

Героїчна оборона Києва у першу добу повномасштабного вторгнення ЗС РФ

Трофимович В. В., Трофимович Л. В.62

Злочини ЗС РФ у ході повномасштабної російсько-української війни

Федорчук Д. О.66

«Народ мій зовсім не маленький», «Воїни славні (Присвята воїнам з Азовсталі)», «Присвята Герою України Олександрю Мацієвському», «Там, під Бахмутом»

Якобчук С. В.69

НАПРЯМ 4. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ

Особливості викладання дисципліни «Історія України» у закладах вищої освіти в роки незалежності України

Гедін М. С.72

Діяльнісний підхід як наскрізний на уроках громадянської та історичної освітньої галузі
Данильчук В. Р.75

Розвиток soft skills на уроках історії
Каленюк К. В.78

Формування просторової та хронологічної компетентностей учнів на уроках історії у старшій школі
Кравчук І. О., Давидюк Р. П.83

Поняття та способи прийняття спадщини
Мейта С. П.87

Формування громадянської компетентності учнів на уроках історії України
Старжець В. І.92

Національно-патріотичне виховання учнів в освітньому процесі Обарівського ліцею
Старжець В. І., Зарічний Н. Р.96

Метод усної історії і його практика використання на уроках історії у закладах загальної середньої освіти
Лопаська Н. М.100

Організація правової освіти та виховання в закладі загальної середньої освіти
Ціпан І. І., Лопаська Н. М.104

НАПРЯМ 5. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

Роль організації і проведення екскурсій для школярів у м. Тернопіль для національного виховання учнів
Альтгайм Л. Б., Заствецька Л. Б., Ратушняк К. Ю.108

Природоохоронна освіта учнів у закладах загальної середньої освіти
Шкіринець В. М.113

Сучасні особливості викладання країнознавчих дисциплін здобувачам вищої освіти різних спеціальностей
Яковчук О. В.115

Інноваційні методичні підходи розробки краєзнавчих туристичних маршрутів для учнівської молоді
Яковчук О. В., Белянінова Т. А.121

НАПРЯМ 6. ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ТА КОНСТРУКТИВНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ І РАЦІОНАЛЬНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Україна не повинна бути у світі «сировинним придатком»
Андрієвський Б. Я.125

Екологічні наслідки незаконного видобутку бурштину
Басюк Т. О., Федорчук А. В.127

Математико-картографічний аналіз деформування земної поверхні
Остапчук С. М., Остапчук О. П.132

Мінливість середньорічних витрат річки Прип'ять (гідропост Люб'язь)
Павловська Т. С., Октисюк А. М., Ковальчук М. Р.135

Визначення гідрографічних показників річки Десна та її приток
Теребейчик І. В., Стельмах В. Ю.140

Розробка комплексу заходів по поліпшенню гідроекологічного стану
Фесюк В. О., Свирипа З. С.143

Відображення природного середовища в гідронімах Рівненської області
Яроменко О. В., Маринич В. О.147

Природно-ресурсний потенціал Рокитнівщини та проблеми його
раціонального використання
Яроменко О. В., Григорчук А. Я.152

НАПРЯМ 7. ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ

Основні галузі економіки та розвиток туризму у
Південноукраїнському туристичному регіоні
Балабан О. І., Зуб Л. В. (науковий керівник)155

Сучасні проблеми бальнеологічної галузі України
Зуб Ю. О.158

Екскурсія містом для студентів як навчальний елемент в методиці
вивчення ОК «Організація екскурсійної діяльності»
Миронець Н. Р.162

Використання фондів Музею Миру МEGУ імені академіка Степана
Дем'янука в процесі підготовки фахівців з туризму
Миронець Н. Р., Ренжин В. В., Ліпич Д. В.165

Роль туристичних мандрівок для учнів закладів загальної середньої
освіти
Токар О. І.169

Популяризація національного туризму в умовах війни (на прикладі м.
Кам'янець-Подільський)
Шкіринець В. М., Пузовик А. С.172

Географічний аналіз вимушених міграцій населення Харківської
області
Яковчук О. В., Логвинова М. О., Білоєнко Р. Ю.175

Організація дозвіллево-туристської діяльності в зоопарках України
Яроменко О. В., Бартошук Д. С.180

Фесюк В. О.,
*доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри фізичної географії*
Свиріпа З. С.,
*здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультет географії*
*Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк*

РОЗРОБКА КОМПЛЕКСУ ЗАХОДІВ ПО ПОЛІПШЕННЮ ГІДРОЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ

Річка Луга - протікає в південно-західній частині Волинської області в межах Володимир-Волинського району. Є правою притокою Західного Бугу.

Для відновлення сприятливого гідрологічного режиму та екологічного стану річки Луга необхідно реалізувати комплекс заходів, спрямованих на усунення основних джерел негативного впливу та оздоровлення гідроекосистеми.

Основними джерелами забруднення річки Луга є скиди недостатньо очищених промислових та господарсько-побутових стічних вод підприємствами в межах басейну. Зокрема, Павлівським пивзаводом, птахофабриками тощо. Ці стічні води містять підвищену концентрацію органічних речовин, біогенних елементів (сполук азоту та фосфору), токсичних хімічних сполук, нафтопродуктів, важких металів, завислих твердих часток та інших забруднювачів.

Потрапляючи у водне середовище ці забруднювачі спричиняють ланцюг негативних явищ і процесів. Високий вміст органічних речовин призводить до інтенсивного бактеріального окиснення, що супроводжується дефіцитом розчиненого кисню у воді. Надлишок біогенних сполук азоту та фосфору викликає бурхливе розмноження водоростей і евтрофікацію річки. Вода стає каламутною, забарвлюється в зелений колір. На розклад біомаси також інтенсивно поглинається кисень.

Токсичні речовини стоків безпосередньо отруюють живі організми у річці. Йде масова загибель цінних промислових видів риб, безхребетних тварин, знищуються місцеві рідкісні види гідробіонтів. Порушується природне біорізноманіття річки.

Внаслідок цих процесів відбувається деградація гідроекосистеми річки Луги як середовища існування організмів. Змінюються фізичні, хімічні та біологічні показники якості води, зокрема, її каламутність, колір, смак, склад води, санітарно-гігієнічний стан водотоку. Ці зміни створюють загрози для використання води населенням у питних, господарських, рекреаційних цілях. Зростає ризик спалахів інфекційних захворювань. Забруднена вода створює серйозні ризики й для зрошувального землеробства, рибного господарства, все більше обмежує використання рекреаційного потенціалу річки та її басейну.

Під час повеней чи підтоплень забруднені води розливаються по заплаві, спричинюючи деградацію прибережних ландшафтів, рослинного покриву, забруднення ґрунтів. Це призводить до поступового виведення з господарського користування все більших територій заплави, ставить під загрозу традиційні види природокористування місцевого населення.

Для того, щоб підвищити екологічну стійкість ландшафтів річкових долин та підтримувати їх стан, необхідно:

- провести інвентаризацію осушувальних систем, за її результатами не використовувані системи - ренатуралізувати ;
- дотримуватись режиму водоохоронних зон вздовж русла річки та по периферії боліт;
- розширювати площу існуючих та створювати нові об'єкти і території ПЗФ;
- побудувати водоочисні споруди в селах, які сприятимуть зменшенню надходження господарсько-побутових стічних вод у річку Луга.

Ключовою проблемою, що потребує першочергового вирішення, є незадовільний стан очисних споруд Локачинського виробничого управління житлово-комунального господарства (ВУЖКГ). Через їх технічну застарілість та зношеність обладнання відбувається скид у річку недостатньо очищених стічних вод з підвищеним вмістом органічних, біогенних та токсичних забруднювачів. Це призводить до евтрофікації водойми, дефіциту розчиненого кисню, деградації гідробіонтів. Тому необхідна повна реконструкція і модернізація існуючих очисних споруд ВУЖКГ із впровадженням сучасних технологій глибокого вилучення забруднюючих речовин зі стічних вод. Зокрема, доцільно встановити обладнання для видалення завислих речовин, біологічного окиснення органіки, вилучення сполук азоту та фосфору, знезараження стоків ультрафіолетовим

опроміненням чи озонуванням. Необхідно забезпечити жорсткий контроль за дотриманням ВУЖКГ нормативів гранично допустимих скидів згідно сучасних екологічних вимог.

Додатковим резервом для зменшення біогенного забруднення річки може стати оптимізація використання добрив у сільському господарстві басейну Луги, створення буферних ґрунтово-рослинних смуг уздовж берегів для затримання біогенних сполук, спорудження ставків-відстійників та біоінженерних систем на допливах річки.

Для регулювання гідрологічного режиму річки доцільно провести перегляд режимів роботи існуючих ставків у її басейні, здійснювати регулярну розчистку русла Луги від надмірної рослинності та мулу. На окремих ділянках, де відбувається інтенсивна бічна ерозія берегів, необхідно виконати берегоукріплювальні роботи. Це дозволить поліпшити пропускну здатність річки та знизити ризики підтоплення.

З метою відновлення та збереження цінних водно-болотних екосистем басейну Луги слід здійснити ренатуралізацію заплавлених та прирічкових боліт і луків, розчистити допливи річки для відновлення нерестовищ, провести реінтродукцію раніше зниклих видів гідробіонтів.

Для ефективного контролю стану водойми та прийняття обґрунтованих управлінських рішень необхідно розширити мережу гідрологічних постів спостереження за рівнями та витратами води на річці Лузі, доповнивши її автоматичними станціями гідрометричних та гідрохімічних спостережень. Забезпечити регулярний комплексний моніторинг річки, включаючи гідрологічні, гідрохімічні та гідробіологічні показники. На основі акумульованих даних створити сучасну геоінформаційну систему басейну річки Луга.

Важливим елементом має стати системна екологічна просвіта населення та залучення громадськості до акцій з оздоровлення річки. Необхідно проводити інформаційно-освітні кампанії з популяризації охорони водойм, організовувати громадські природоохоронні ініціативи, задіювати еко-активістів та волонтерів до заходів з відновлення навколорічкових біогеоценозів річки Луга.

Лише комплексна реалізація зазначених технічних, організаційних, екологічних та інформаційно-освітніх заходів забезпечить системне довготривале поліпшення гідроекологічного стану та відновлення річки Луга як важливого природного об'єкту Волинської області.

Рис.1.1 Заходи по поліпшенню гідроекологічного стану річки Луга

Література:

1. Луга. URL: <https://vodres.gov.ua/node/59> .
2. Забокрицька М. Р., Хільчевський В. К., Манченко А. П. Гідроекологічний стан басєйну Західного Бугу на території України. Київ. : Ніка-Центр, 2006. 184 с.
3. Словник гідронімів України. Київ.: Наукова думка, 1979. С. 328
4. Мольчак Я.О., Мігас Р.В. Річки Волині. Луцьк : Надстир'я, 1999. 212 с.

Яроменко О. В.,
*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії і туризму*
Маринич В. О.,
*здобувачка 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультет географії, історії та туризму
Приватний вищий навчальний заклад
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне*

ВІДОБРАЖЕННЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА В ГІДРОНІМАХ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Природне середовище має значний вплив на топонімічні процеси Рівненщини. Топонімія заболочених теренів Поліської низовини, де в силу природних умов був неможливим розвиток землеробства, майже на 80% складається з найменувань, які пов'язані з природними процесами. Це в основному назви, що відображають особливості рельєфу, водних об'єктів, рослинного і тваринного світу місцевості. Сукупність географічних назв, будь-якої території називають топонімією регіону і поділяють на окремі топонімічні класи. Гідроніми, це назви водних об'єктів. Назви річок йменують як патоніми.

Дослідження назв річок розпочнемо з Прип'яті, першої за величиною водної артерії Волинського Полісся. Ознайомлення з географічним положенням Прип'яті, її територіальним поширенням у межах Полісся дає можливість тлумачити назву річки у значенні «прип'ята». Прип'яттю ріка називається від місця її злиття з р. Ясельдою [2]. Значення прип'ята стає зрозумілим, якщо врахувати, що за природними особливостями Західне Полісся – це рівнинна низовина, яка подекуди урізноманітнюється дещо піднятими місцевостями, горбами і грядами льодовикового, воднольодовикового, еолового, денудаційного походження. Ця особливість рельєфу знайшла відображення у топоніміці збагативши її топоосновами: «горб», «гряда», «кам'янка», «кам'януха».

Щодо походження назви р. Горинь (Горина), правої притоки Прип'яті існує декілька гіпотез. Вчені дотримуються думки, що вона утворилася від Горина в розумінні «гірська місцевість». І справді, в

*якість освіти!
якість роботи!
якість життя!*

**МІЖНАРОДНИЙ
ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені академіка С. Дем'янчука**